

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto velja 8 K pol leta 4 " četrta leta 2 " posamezne številke po 10 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 6 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h " " dvakrat . . . 12 " " " trikrat . . . 10 " za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 8 h. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarša v Ljubljani, Gradišče št. 2.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Zastonj!

× Danes se hočem dotakniti rane, ki je žalibog precej velika in občutljiva na telesu celokupnega učiteljstva naše organizacije, ki pa postane lahko sčasoma tudi precej opasna, če jo ne zacelimo še pravočasno.

Predobro je znano, da se razni upravniški naših listov vedno pritožujejo nad našo brezbrzičnostjo. Trkajo, prosijo, pretijo, pa imajo le malo uspeha. Jaz prav rad verujem, da je posel upravnika zlasti pri naših gmotnih razmerah jako siten in težaven. List se tiska, razpošilja, treba je poravnati račune, in denarja ni. Vse drugo bi se bilo, le denarja ni. Naši listi gotovo niso dragi, a kakor uvidevajo gg. upravniki, še vedno predragi.

Kolikokrat se je že poudarjalo naše slabo gmotno stanje. Vse lepo in res. Res je težko izhajati — dostikrat celo nemogoče — s takim zaslužkom, ali če se hoče, se še vedno dobi nekaj, da pošljemo naročnino.

Stanovski listi nam morajo biti prvo, saj ti nas družijo, ti se borijo za naše pravice, ti pridobivajo nam ugled in veljavo ne samo doma, temveč tudi v tujini. Kaj bi bili mi brez svojih listov? Razkropljena čreda brez pastirja, brez moči, in vsakega posameznega bilahko zadavili grabežljivi volkovi, ki hodijo čisto tudi v ovčjih oblekah. Sedaj smo pa ravno po svojih listih lepo organizovana četa, ki ji ne more noben sovražnik do živga, če je še tako zvit ali pa nasilen. In dokler smo taki kakor smo sedaj, ne premaga nas nihče, pa če pride tudi iz Rima. To smo storili mi, to so storili pred vsem naši listi, to so storili tudi v veliki meri tisti, ki so pisali za naše liste in ki jih še vedno polnijo — zastonj!

Učiteljstvo je že vajeno delati za jako malo plačilo in čisto tudi zastonj. Zato ni čuda, če dela tudi samo sebi zastonj, v nadi, da bo vendar enkrat obrodilo to delo sad, tudi da se bodo izboljšale žalostne razmere in da pride tudi plačilo za trud. Vsakdo si lahko misli, da je mnogo lažje čitati list, kakor pa za list pisati — zastonj. In kdo kaj zasluži pri naših listih: pri „Tovaršu“, „Popotniku“,

„Zvončku“ in „Dom. ognjišču“? Prav nihče ne razen tiskarne. Zakaj tista malenkostna nagrada, ki se da koncem leta urednikom in upravnikom, ni nikak zaslužek za trud, drug pa nihče nič ne dobi. Vsi sotrudniki delajo — zastonj. In kako prijetno je sedeti marsikak večer za mizo, žgati petrolej in pisati za list, to bi vam povedal lahko marsikak sotrudnik naših listov. Poleg truda ima pa še stroške za papir, znamke itd. Drugi se pa lahko ta čas počijejo, zabavajo, sotrudnik pa delaj in trpi — zastonj.

Samo za čast delati, se človek kmalu naveliča. Tako delo je res lepo in idealno, a poleg vseh teh idealov lahko uničiš s tem svoje telesne in duševne moči. In ali je potem čudno, če marsikdo porabi svoje zmožnosti in čas za druge stvari in drugje, kjer gotovo dobi vsaj nekaj plačila, kjer se mu vsaj povrnejo stroški, tu pa še ne dobi niti za pipo tobaka.

Pravo čudo pa je, če človek razmišlja take-le razmere, da se še dobi med nami toliko tako požrtvovalnih ljudi, da delajo — zastonj. Zakaj poudariti se mora, da so vsi naši listi jako dobri v kljub temu, da se pišejo zastonj. Gotovo bi bili pa še boljši, če bi vladale razmere, kakor vladajo pri drugih listih.

Pri vsem tem pa ne smemo prezreti še neke točke, ki je tudi važna. Ako bi naši listi vsaj nekoliko honorirali sotrudništvo, bi zbudili zlasti med mlajšim naraščanjem mnogo prav dobrih sobojevnikov in obdržali bi si vse stare, ki bi svoje moči še bolj posvečevali naši stvari.

Tako pa ostane med nami marsikak talent prikrit ali se pa izpremeni v samo površnost; saj zastonj je tudi površnost dobra.

Na vsak način bo treba to zadevo izpremeniti, to rano zaceliti. In to storiti imajo dolžnost le naročniki in nihče drugi. Naši listi so tako razširjeni, da bi tudi gmotno dobro izhajali, samo naročniki morajo pravočasno storiti svojo dolžnost in plačati naročnino. S tem bodo gotovo zadovoljni vsi tovariši upravniki, vsi sotrudniki in tudi naročniki sami, ker bodo dobivali še boljše in bolj temeljito pisane liste, kakor jih pa dobivajo sedaj.

Ako se pa to izvrši, potem tudi jaz nisem pisal tega članka — zastonj.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani. registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca februarja: K 40.078.19.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Nekaj o pomenu učiteljskega stanu.

Predaval pri prvem sestanku učiteljev z ljubljanskimi učiteljskimi Janko Žirovnik.

Danes smo se zbrali, da naredimo resen korak naprej na potu do vzvišenega smotra našega stanu, ki je: preporod naroda z dobro izrejo.

Časih so krotilec divjih živali veliko bolj občudovali nego odgojevalce otrok — in učitelji kanarčkov še danes več zaslužijo za svoje mehanično delo, nego dobe učitelji otrok za svoje naporno in odgovorno delovanje.

To dejstvo nas zagrinja v nekaj polumrak kakor jutranja megla v pozni jeseni. Toda — kakor po naravnem zakonu ta nepri-jazna megla proti poldnevni ponehava in končno izgine, tako se skozi vse prirodne pojave vleče — kakor kaka rdeča nit — jeklen naravni zakon, ki je začetan s kratkimi besedami v pregovoru, da za dežjem mora solnce priti.

Dandanes so nastale socialne razmere tako kritične, da resno stresajo prav v temelju dosedanja red človeške družbe.

Tu beremo o pasivni rezistenci, o štrajkih in uporu, tam zopet o poneverjenju, ropu in uboju.

Dobro situirani ljudje se uničujejo s pijančevanjem in zakonolomstvom in takorekoč otroci se že končavajo z revolverji, preden so začeli živeti.

Kar nas je starejših, se še dobro spominjamo, da je moška beseda več veljala, nego velja dandanes prisega itd. itd. Predaleč bi zašel v tem naštevjanju. Vse take prikazni grene človeku življenju in v strahu pred temno bodočnostjo se ljudje povprašujejo Zakaj je tako? Od kod to?

Odgovor je kratek:

Vse te žalostne pojave v človeški družbi provzroča slaba domača vzgoja.

Signatura naše dobe je: Neutešljivo hrepenenje po nekem neznanim dobrem življenju, po uživanju — ob kolikor se da majhnem delu. To je skoraj neumljivo. — Saj vendar mora biti pravemu človeku primerno delo — zabava! Saj le tisti sad diši in tekne, ki je pridobljen s primernim trudom! A vendar hrepeni svet za lahkim delom ali celo za brezdeljem, dasi vidimo povsod, da se nedelavni ljudje grozno dolgočasijo, in ta dolgi čas še prav drago plačujejo.

Ljudje se danes drug pred drugim pehaajo v šole in so tam še razmeroma pridni, le da bi čim prej prišli do dobre službe, kjer mislijo, da se jim bosta cedila mleko in med. A pregovor veli: Čim dalje kdo gre, tem dalje mu kažejo. Ker tudi nenadarjeni drve po tej poti, jih seveda veliko opeša in pade, preden dosežejo zastavljeni smoter. Potem se pa na ves svet jeze in zvrčajo krivdo na vse druge, le sebe in svojih nedostatnih moči in površne odgoje ne vidijo.

Vse to pehanje po nekaki učenosti pa polni in, žal, dokajkrat jako neredno polni glavo, srce pa ostaja — prazno. A srce je naša gospodinja in mi vsi vemo, koliko je vredna in kak blagoslov v hiševanju je dobra plemenita gospodinja!

Zato je naš slavni S. Gregorčič bridko potožil:

Podoba živa naše dobe
si ti, o j, jasni zimski dan,
prepoln — kot ona — si svetlobe,
kot ona — mrtev in hladan.

Po glavah svetlo je in jasno,
a v sreih zimsk je mrak in mrak,
tam ne poganja cvetje krasno,
tam ne odmeva spev sladak.

Vse to gorje provzroča slaba vzgoja. Komu bi pač prišlo na misel netiti upor, uprizarjati štrajke in s pasivno rezistenco izsiljevati si znosni položaj. Če bi bili tisti, proti katerim so vsi ti obupni čini naperjeni, dobro vzgojeni in imeli malo več srca za svojega bližnjega?! Toda dovolj te žalostne slike!

Saj je, hvala Bogu, na svetu še dosti ljudi, ki mislijo in tudi čutijo. Ti dobro vedo, da smo vsi bratje med sabo in da vsak

LISTEK.

Ravnatelj Ivan Revelante.

Naznanili ste že smrt Ivana Revelanteja, vpok. ravnatelja e. kr. učiteljskega v Kopru in lastnika viteškega križca Fr. Jož. reda. O njem sem vam mislil pisati obširneje, kar bi odlični mož tudi zaslužil. Pisal sem po podatke v Koper, pa nisem prejel niti zaželjenih laških listov, ki so pisali o Revelanteju, nikar še kakega odgovora!

Transeat!

Blagopokojni Ivan Revelante — menda rodom Tržačan — se je bil po izvršeni gimnaziji posvetil uradniškemu stanu in je imel že izpite iz deželnega računovodstva.

A po lastni izjavi se je uveril, da „vse je nično na tem svetu“; zato je vstopil v teologijo, postal duhovnik in — učitelj. Imel je meščansko-šolski izpit.

Revelante je bil preblaga duša, pravi oče svojim gojencem, strokovnjak na pedagoškem polju, kakor je malo takih. Bil je tudi strokovno pisateljsko delaven v svojem materinem jeziku. Dasi rodom Italijan, je ljubil tudi podložne si drugonarodnike in govoril tudi nemški in hrvaški. Pravi užitek je bil poslušati njegova predavanja iz pedagogike. A ob vsi svoji učenosti je bil mož vendar tako ponižen, da nam je četrtoletnikom rekel: „Ne mojte jurare in verba magistri.“ Če ima kdo kake pomisleke, naj mi ugovarja. — In res smo mu časih ugovarjali. Revelante je n. pr. zastopal mnenje, da šolski vrteci vplivajo na to, da otroci izgubljajo ljubezen do staršev, ker jih po ves

dan ni pri roditeljih doma itd. Karakteristično je tudi, da ni bil proti premijam v ljudski šoli. Ko smo mu ugovarjali, je dejal: „In kaj mislite, gospodje, ali niso zlati križci le premije za stare o...? In če se jih ti vesele, zakaj bi premije prikratili nedolžni mladini?“

Nekaj posebnega je bilo, kako interesantno in poučno je znal predavati „Zgodovino pedagogike.“ Izhajal je s stališča, da je bil Kristus največji pedagog. „Christus war Lehrer aller Lehrer.“ A visoko je čislal tudi pedagoge, kakršni so bili Komenskij, Rousseau itd. ter nepristransko ocenil vsakega markantnega moža v zgodovini pedagogike.

Revelante je bil — kot naš učitelj pred 31 leti — majhen mož, prikupne vnanjosti, s kodravimi, že nekoliko meliranimi, dolgimi

lasmi in nenavadno majhnih ust. V družbi je bil jako vesel in prijazen, brez cilindra na glavi in viržinke v ustih ga ni bilo videti na ulici. Bil je do skrajnosti tolerant, zaradi česar je bil povsod priljubljen. Kandidatje nismo opustili nikoli nobene prilike, da smo izkazovali vrlemu možu iskreno spoštovanje. Ob njegovem godu smo mu napravljali serenade, slavili ga v pesmih itd.

Dosegel je visoko starost 85 let! Dokaj lepih epizod bi lahko napisal iz svojih študij pod vodstvom odličnega moža. A bodi to malo zadosti. Revelante je vzgojil malone vse moško učiteljstvo primorske dežele, ki mu gotovo ostane hvaležno do groba! — Slava Revelantejevemu spominu!

Osivel Revelantejev učenec.